

καλλιτεχνικῶς ὅλους τοὺς ὀυθμοὺς καὶ τὰ μέτρα τῶν Ἀρχαίων μας ἐνῶ ἡ Ἑρασμαϊκὴ τὸ ἀντίθετον—διότι παραλόγως διέλυσαν ὅλας τὰς διφθόγγους τῆς Γλώσσης μας καὶ προσφέρουν τὰ σύμφωνα τόσον σκληρὰ μὲ ἡμίλειστον στόμα ὥστε νὰ νομίζη κανεὶς πλέον ὅτι ἀκούει κάποιαν βάεβαρον καὶ πρωτογενῇ διάλεκτον, πολὺ κακόφωνον καὶ κομικὴν!...Οἱ Ἀμερικανοὶ Ἑλληνισταὶ ἐξεπλάγησαν ὅταν ἤκουσαν τὴν Ἀρχαίαν μας Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν· νὰ ὁμιλῇται μὲ ζωντανὴν ἔκφρασιν καὶ μουσικὴν χάριν ἀπὸ τοὺς συγχρόνους Ἑλληνας!... Ἦτο μὴ τρανὴ ἀπόδειξις διὰ τοὺς Ἀμερικανοὺς Ἑλληνιστὰς ὅπως παύσωσι πλέον νὰ ἀποκαλῶσι τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν νεκρὰν καὶ ἀνέκφραστον.

Εἰς τὰ χορικά τοῦ «Οἰδίποδος Τυράννου» εἰσήγαγεν ὁ κ. Κανέλλος τὴν ἀγνὴν μας Ἑλληνικὴν μουσικὴν π. χ. εἰς τὴν πάροδον τοῦ Δράματος στίχ. 151 (Ω Δίος ἀδιεπὲς φατι) συνέθεσε ἱερὰν Βυζαντινὴν μουσικὴν συμφῶνως τῶν Ἀρχαίων μας μετροικῶν — εἰς τὸ ὑπόρχημα στίχ. 1086. (Εἰπερ ἐγὼ μαντὶς εἰμι καὶ κατὰ γνώμαν ἰαρίε) συνέθεσε δύο χαρῶν χορευτικὰ δημῶδη μας τραγούδια—εἰς δὲ τὸ χορικὸν στίχ. 1186 (Ἰὼ Γενεαὶ βρωτῶν) μίαν Βυζαντινὴν λυπηρὰν μελωδίαν τοῦ Γ' Αἰῶνος, εἰς δὲ τὸν κομμὸν (Ὁ Πάτρας Ὁ θῆς ἐνοικοὶ λεύσεται οἰαπίου) συνέθεσε τὸ μοτίβον τοῦ ἐπιθανατίου τραγουδιοῦ τῶν Σουλιωτισσῶν μας (ἔχε γαῖα καὶ μένε κόσμε) τὸ ὁποῖον ταιριάζει θαυμασίως. Τοιούτοτρόπως τὰ ἀθάνατα Ἑλλ. τραγούδια, τὰ τόσον περιφρονημένα ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας μουσικοσυνθέτας καὶ τὰ ὁποῖα εἶνε γνήσια ἀποσπάσματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλ. Ἀσμάτων, ἀναζοῦν καὶ ἐναρμονίζονται. Διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Οἰδίποδος Τυράννου ἐπεξεργάσθη ὁ κ. Κανέλλος ἐν μοιρολόγι τῆς Πελοποννήσου τὸ ὁποῖον καὶ ἐνορχήστρωσεν διὰ μεγάλῃν συμφωνικὴν ὀρχήστραν, ἐκφράζει δὲ τὴν δραματικὴν σκηνὴν καὶ θρηνωδίαν τοῦ δράματος.

Διὰ τῆς ἐργασίας τοῦ ζευγὸς Κανέλλου ἡ ὀρχηστρικὴ τέχνη τῶν μεγάλων μας προγόνων, ἡ θεία αὐτὴ πνοὴ τῆς πτωχῆς τέχνης, ἥτις ἐνέπνευσε τοὺς μεγάλους ποιητὰς καὶ τὰ ἀριστούργηματα τοῦ Φειδίου, τοῦ Πρωκτείου, τοῦ Σόφα καὶ τῶν δαιμονίων κεραμογράφων μας, ἐναγκαλίζεται καὶ πάλιν τὴν ἀδελφὴν τῆς, τὴν Δημῶδη Ἑλλ. μουσικὴν διὰ νὰ ἐξευγενίσῃ τὰ ἦθη τῆς Ἑλλ. φυλῆς.

Εὐχῆς ἔργον εἶνε ὅπως οἱ νεώτεροι Ἕλληνες καὶ δὴ οἱ Ἀθηναῖοι λάβωσιν ὑπὸ σοβαρὰν ἔποσιν τὴν μελέτην καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἀρχαίων Ἑλλ. χορῶν καὶ ἰδρυθῇ πρὸς τοῦτο Ἑθνικὴ σχολὴ Χοροδραματικῆς Τέχνης.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ὁ κ. Γιολλάσης διὰ πρώτην φοράν ἐξέθεσε μερικοὺς πίνακας εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν Δέκα εἰς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων. Ἐκτοτε ἐταξέιδευσεν εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἤδη ἐν ἰδικῇ του Ἐκθέσει παρέταξε 170 πίνακας. Ὁ ἀριθμὸς δὲν ἔχει σημασίαν, ἐφ' ὅσον δὲν συνοδεύεται μὲ τὸ ποιόν. Διὰ αὐτὸ, χρονολογικῶς τὸν ἀναφέρω· διότι πρὸ πολλῶν εἰκόνων τοῦ δὲν αἰσθάνεται κανεὶς τὴν ἀνάγκην νὰ σταματήσῃ. Ἐν τούτοις ἔχει καὶ μίαν ἀγαθὴν ἀποφιν ἢ πληθύν. Ὅτι παρέχεται εὐκαιρία νὰ μᾶς ἐπιδείξῃ πλείστας τοποθεσίας Ἑλληνικὰς ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς, ὅπως τὰ Μετέωρα, ἡ Πίνδος, τὰ Τέμπη, τὰ Τρίκαλα, ἡ Σαντορίνη, οἱ Δελφοί, ἡ Ὀλυμπία, ὁ Ταῦγετος, τὸ Μέγα Σπήλαιον, ἡ Ἀγία Λαύρα, ὁ Μιστράς, ἡ Μονεμβασιά, ὁ Πόρος. Παρέθεσα τὰ ὀνόματα αὐτὰ διὰ νὰ δεῖξω πόσον ἀκαταπόνητος εἶνε ὁχι μόνον εἰς τὸν χρωστικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ταξίδια. Ἐκθέτει καὶ ὀλίγους πίνακας μὲ ἀπόψεις Παρισίων, Λονδίνου καὶ Νέας Υόρκης.

Ἐχει ἀντίληψιν φωτὸς εἰς τὰ ἔργα του, ἀλλ' ὁσιερεὶ εἰς τὴν τεχνολογίαν. Ἐμπρεσσιονιστικῇ νομίζει κανεὶς ὅτι μερικαὶ ἀπόψεις Ἑλληνικαὶ εἶναι ξένα. Ἡ ἀτμόσφαιρα δὲν ἔχει τὰς λεπτὰς ἀποχρώσεις τῆς ἑλλ. φύσεως. Ἀλλ'

ὁ κ. Γιολλάσης εἶνε νέος ἀκόμη καὶ θὰ εὕρῃ τὸν ἴστιον δρόμον. Καλλίτερος μοῦ ἐφάνη εἰς τὰς προσωπογραφίας, ἰδίως εἰς τὰ κεφάλια δύο Ἰσπανίδων.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Συνεδρίου τῶν γυναικῶν ἐγένετο γυναικεῖα ἐκθεσις ζωγραφικῆς ἐν τῷ Λυκείῳ τῶν Ἑλληνίδων. Ἰδιαίτεραν ἐντύπωσιν ἔκαμαν ἡ Δύσις τῆς κ. Γεωργαντῆ, τὸ χωριατόσπιτο τῆς δ. Στεφάνου, ἡ Μακεδονίσσα τῆς κ. Ταρσοῦλη, ἡ Σάμος τῆς κ. Χατζημιχάλη, ὁ Ἀργαλεὺς τῆς δ. Κοκκίνης, ἡ θαλάσσια τῆς Μάγλης τῆς δ. Λασκαρίδου, ἡ γρηῃ μὲ τὴν ὀμβρέλλα καὶ ἐν ἡμίγυμνον τῆς δ. Ἡλιάδου, ἡ Ρόδινη αὐγὴ τῆς δ. Ἰγγλέση, ἡ Ἡλιοθεραπεία τῆς δ. Βουκίδου, τὸ παιδί μὲ τὴν κατσίκα τῆς δ. Εὐριπαίου, ὁ γέροντας τῆς κ. Παπαδημάκη, τὰ Πατήσια τῆς δ. Βλασσοπούλου καὶ τῆς δ. Διαμαντοπούλου, ἥτις ἐπέστρεφεν ἐσχάτως ἐκ Μονάχου, τὰ Γερμανικὰ ἔλατα καὶ κομποτεχνήματα ἐπὶ σμάλτου, θαυμασίως εἰργασμένα. Ἐξετέθησαν καὶ μερικὰ φωτογραφικὰ ἀκίττα ἀπὸ τὴν δ. Πέππα, ὁ μαρμαρᾶς, ὁ μουσικός, ἡ γάτα. Ἀκατανόητα καὶ ἀκαλαίσθητα.

Ἡ Ἀγγλίς δ. Β. Μπέννεντ ἐξέθεσε μίαν σειρὰν 80 πινάκων, μετ' Ἑλληνικάς ἀπεικονίσεις ἀποκλειστικῶς. Δὲν δύναται τις ἢ νὰ ἐπαινέσῃ τὴν εὐγενῆ Ἀγγλίδα, ἢ ὅποια ἐφιλοδόξησε νὰ μᾶς παρουσιάσῃ μίαν προσπάθειαν ἀπεικονίσσεως Ἑλληνικῶν τοπίων. Δὲν ἦτο εὐκολόν νὰ προανατολισθῇ, φαίνεται δὲ ὅτι εἶνε μᾶλλον ἐρασιτέχνις. Ἐν τούτοις ἐκθέτει μερικὰ ἔργα, ἀρκετὰ καλὰ, ὡς τὰ προσφυγόπουλα στὴ βρύσι, ἡ Κατὶνα στὸ περιβόλι, τὸ Λουτρὸ, αἱ Τραχινίαι ἐμπνευσμένον ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἀρχαίας τραγωδίας, ἡ κοιλὰς τοῦ Ἑρασίνου, ἡ αὐλὴ στὴν Κηφισιά, αἱ ἀπόψεις τῆς Ὑδρας, καὶ ὁ Μπάρμπα—Νικόλας.

Ἡ κ. Ἀθηνᾶ Ταρσούλη εἶναι ἀπὸ τὰς Ἑλληνίδας ζωγράφος ἡ περισσότερον παραγωγικὴ. Εἶνε ἡ τρίτη ἐκθεσίς της ὅχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀλλὰ καὶ εἰς τέχνην ἱκανοποιητικὴ. Ἡ αἴθουσα τοῦ Δουκείου τῶν Ἑλληνίδων σπανίως ἐφιλοξένησε τόσον ἀξίαν λόγου ἐμφάνισιν ἔργων γυναικείου χρωστήρος. Ἐκ τῶν νέων πινάκων τῆς ἐλκύουν τὴν προσοχὴν ἰδιαίτερος αἱ Στέγαι τῆς Κορώνης, ἡ αὐλὴ τοῦ Πρωτάνειου, τὸ Γεροντικὸν φλέρι, ὁ Μάστορας, ἡ Γρηὰ μετ' ὁ φλυτζάνι, ἡ Γειτονιά, ὁ Δρόμος τοῦ χωριοῦ, τὸ Ὠρολόγι τοῦ Γυθείου, τὸ Θήλασμα. Ἡ ἐπίδοσις εἶνε τεχνικωτάτη, ἀλλὰ καὶ δεικνύει μίαν ἀντίληψιν λεπτήν καὶ παρατήρησιν προσεκτικὴν. Ἀλλ' ἡ κυρία Ταρσούλη ἐκτὸς τοῦ τοπίου εἰς τὸ ὅποιο αἰσθάνεται μίαν ἀγάπην, εἰς τὴν ἐφετεινὴν ἐκθεσὶν τῆς παρουσιάζει δύο νέας ἐπιδόσεις. Εἰς τὴν ἀπεικονίσιν τύπων ὥπως ὁ Αἰβαλιώτης, ὁ Τζιῶτης, ὁ βουνησίος καὶ ὁ θαλασινὸς, ἡ νύφη τῆς Κύμης, ὁ πρόσφυξ, ὁ Ἀγειορίτης, εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὁρίων ἐμφανίζει μίαν δεξιότητα ἐξαιρετικὴν. Ἀλλ' ἐπίδοσις εἶνε εἰς τὰ διὰ Σινικῆς μελάνης ἀπλῆς ἢ μετὰ χρώματος σχεδιαγραφήματα, τὰ ὅποια ἀλλαχοῦ συνιθίζονται πολὺ. Ἡ κ. Ταρσούλη ἐπέτυχε καὶ εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ, ἐκθέτουσα ἐκφραστικωτάτας ἀπόψεις. Ἐν γένει ἡ ἐφετεινὴ ἐκθεσις τῆς παρουσιάζει μίαν σταθερὰν καὶ προσδευτικὴν ἐξέλιξιν.

Ἀπέθανεν ἐν Ἀμαρουσίῳ ὁ ἐκ Τήνου κάλλιστος γλύπτης καὶ καθηγγητὴς ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ σχολῇ Δούκας, νέος ἔτι τὴν ἡλικίαν καὶ εἰς τὴν ὥριμωτέραν ἐκδήλωσιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ του ταλάντου. Ἐσπούδασεν ἐν Εὐρώπῃ, ἐξέθεσεν εἰς Ἐκθεσεις, ἐν αἷς καὶ ἐν τῷ Salon τῶν Παρισίων ἔργα πολὺ ἐκτιμηθέντα. Ἡ χήρα τοῦ καλλιτέχνου ἐξέθηκεν τὰ κυριώτερα ἔργα του ἐν τῷ «Παρνασσῷ». Διακρίνονται διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐκφράσιν ὁ νεαρὸς Σάτυρος, τυχὼν τιμητικῆς μνείας εἰς τὸ Salon τῶν Παρισίων τῷ 1923, ὁ Κᾶν ἔχων δλην τὴν βλοσυρότητα τοῦ ἀδελφοκτόνου, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐκατοντούτιδος γραίας. Κάλιστα ἔργα ἐπίσης ὁ Βούλγαρος αἰχμάλωτος, τὸ στασίδι καὶ αἱ προτομαὶ τοῦ ποιητοῦ Πολέμη, τοῦ κ. Βλάχα καὶ τοῦ ἐν Παρισίοις κ. Τσελέπη. Ὁ Δούκας ἀφῆκε καὶ ἐν σκίτσοις ἐξ ὁπτιῆς γῆς ἐμπνευσμένον ἀπὸ τὴν «Φόνισσαν» τοῦ Παπαδιαμάντη.

Εἰς τὴν αἴθουσαν Στρατηγοπούλου τῆς οδοῦ Φιλελλήνων ἐξέθεσαν οἱ κ. κ. Γερμενῆς, Ρωμανίδης, Γεραλῆς, καὶ αἱ δεσποινίδες Ἰγγλέση καὶ Σκούφου γνωστὰ ἔργα των. Ἰδιαίτερας μνείας ἀξία εἶναι αἱ ὕδατογραφίαι τοῦ κ. Ζωγράφου καὶ ἰδίως αἱ Τράχωνες καὶ τοῦ νέου ζωγράφου κ. Τ. Καλμούχου αἱ προσπάθειαι ἀρκετὰ ἐνθαρρυντικαί, ἰδίως εἰς τὰς ἀπόψεις τοῦ Ναυπλίου.

Εἰς τὴν αὐτὴν αἴθουσαν ἐξέθεσεν ἀρκετὰ ἔργα τῆς ἡ μετὰ τέτραετείς σπουδᾶς ἐν Μονάχῃ ἐπανεληθούσα ἄρτι ζωγράφος δεσπ. Μαρία Ἀναγνωστοπούλου. Τὰ ἔργα τῆς ἀτυχῶς εἶνε ἐξπρεσιονιστικὰ ἐξαιρέσει δύο προσωπογραφιῶν αἱ ὅποιαι εἶνε καὶ οἱ ὡραιότεροι πίνακες, εἶνε δὲ αὐταὶ ἡ Φλαμανδὴ καὶ ἡ αὐτοπροσωπογραφία τῆς. Ἰδιαίτερος ἐλκύουν τὴν προσοχὴν τὰ ἐπὶ σμάλτου κομφοτεχνήματα, εἰς ἃ ἐπιδίδει ἐπιτυχῶς ἡ δ. Ἀναγνωστοπούλου, ἥτις εἶνε καὶ διπλωματοῦχος τῆς διακοσμητικῆς σχολῆς τοῦ Μονάχου.

ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

Μετὰ τριετείς σπουδᾶς ἐν Βρυξέλλαις ἐπανήλθε μετ' ἀ' βραβεῖον τοῦ ἐκεῖ Ὁδελου ἡ βιολίστρια δ. Νέλλη Ἀσκητοπούλου. Ἡ ἐμφάνισις ἐδικαίωσε τὸν τίτλον αὐτὸν τῆς τιμῆς. Ἐπαίξε μετ' ἐγγύτην τέχνην, εὐχέρειαν καὶ αὐτοπεποίθησιν. Εἰς τὸ ὥραον καίξιμόν της πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἡ ὥραια σιλουέττα της.

Διὰ πρώτην φοράν ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ

Ἀθηναίου ἡ μεσόφωνος δεσπ. Αὐδία Σιγάλα. Φωνὴ τεχνικὴ, ὑποβλητικὴ, ἀβίαστος, ἐκφραστικὴ.

Αὐλιπούτης Βιρτουόζα ἡ ἐννεαετής Λέλα Λαλαούνη. Ἐπαίξε συνθέσεις μεγάλων μουσουργῶν, ὑπερνήκησασα τὰς μεγάλας δυσχερείας μετ' ἁρμῆς, ἀλλὰ καὶ μετ' ἀπλότητος. Ἡ μουσικὴ τῆς δὲν εἶνε ἀκόμη ἀνεπτυγμένη, ἀλλὰ